

Ansvarlig redaktør:
BERTN OLUFSEN

Politisk redaktør: OLAV VERSTO

Nyhetsredaktør: HANS-CHR. VADSETH

Redaktører: NINA GRAM, TERJE JANSSON,
TEDDY MADSEN

Redaksjonssjefer: ARVE NILSEN AREFJORD,
ARNSTEIN JOHANSEN, JAN-ERIK LAURÉ

Administrerende direktør: ASLAK ONA

Ny skandale

Bare få dager etter at vi fikk all verdens oppmerksomhet på grunn av Munch-ranet, må vi tåle mer pinlig oppmerksomhet på grunn av dårlig vakthold. Tyver kunne klippe seg gjennom gjerdet og rolig spasere inn i militærleiren på Jørstadmoen og forsyne seg med 123 automatvåpen fra våpenlageret. Mange kan med god grunn kunne spørre om hva som blir det neste.

På Munch-museet oppbevares det kunst for flere titalls milliarder kroner. Likevel trappet man ned på vaktholdet, brød seg lite om å modernisere kameraovervåkingen og har heller ikke funnet det nødvendig å forsikre kunstsamlingen. Verden rundt oss tror knapt det de hører og reagerer med forferdelse når to bevåpnede menn kan gå inn og røske ned de to mest verdifulle maleriene, «Skrik» og «Madonna», og forsvinne.

På Jørstadmoen er det lagret et betydelig antall våpen. Her reguleres vaktholdet etter antallet soldater som til enhver tid er i leiren, ikke etter våpenlageret. Så skjer det som ikke skal kunne skje i en såkalt bevoktet militærleir: Uten at noen i leiren merker det, stjeler man leirens våpen. Til overmål står det en ulast militær kassebil utenfor, med nøklene i, som tyvene kan frakte vekk våpnene i.

Selv om måten tyveriet på Jørstadmoen skjer på, kan reise spørsmål om tyvene har hatt hjelp innenfra, skal ikke slikt kunne skje i en militærleir. At ledelsen på Jørstadmoen mener vaktholdet har vært tilfredsstillende, er oppsiktsvekkende og naivt.

Mange frykter at tyveriet på Jørstadmoen er utført av folk i det tunge ransmiljøet på Østlandet. I så fall har vi snart med en hel hær av tungt bevåpnede kriminelle å gjøre. Ifølge sjefen for presse- og informasjonsavdelingen ved Forsvarsstaben, brigader Geir Anda, var det mer enn 1000 AG-3-gevær på avveie allerede før tyveriet på Jørstadmoen.

I en slik situasjon er det ikke plass for flere bortforklaringer og mer naivitet. Nå må våre ansvarlige myndigheter sette seg ned med det alvor saken krever. For det er lite som taler for at dette er forbigående. Ran og tyverier, utført av store og tunge kriminelle miljøer, er nå kommet så tett at politiet er beredt på at det kommer flere. Stavanger-ranet, Munch-tyveriet og tyveriene på Jørstadmoen tilsier det. I tillegg hadde vi bankransforsøket på Jessheim, som politiet greide å avverge. Utenlandske medier harselerer over vår blåøydhed. Med god grunn, viser det seg.

Ibsenfestivalen

Tidligere teatersjef Stein Winge åpnet den tiende festivalen til Ibsens ære med følgende ord: «Siden Oslo vil bli kulturby, kunne kommunen kanskje starte med å støtte Ibsenfestivalen?» Vi er enig. Kunstnerisk er Nationaltheatrets Ibsenfestival et internasjonalt anliggende. Økonomisk burde den være et nasjonalt ansvar. Det er Henrik Ibsen Norge smykker seg med i utlandet. Siden vi ikke klarer å ta vare på Munch, burde vi i det minste sørge for å hegne om vår mest berømte og anerkjente nordmann.

PARTIPOLITISK OG ØKONOMISK FRITT OG UAVHENGIG
DAGBLAD. UTGITT AV VERDENS GANG A/S,
POSTBOKS 1 185 SENTRUM, 0107 OSLO,
TLF.: 22 00 00 00. AVFOTOGRAFERING AV VGS
STOFF OG ANNONSER FOR VIDEREPRODUKSJON
ER IKKE TILLATT UTEN ETTER AVTALE.

Les hva de MENER:

SportLørdag

Sykler som en gabelle

Truls Dæhli

SIDE 25

Maktesløs n

ULVIK (VG) Vi har et forsvarsbudsjett på 30 milliarder, men en marine som ikke har råd til å seile. Slikt går ikke an i et land som skal forvalte enorme havområder.

Forsvaret må kutte utgifter i år på 244 millioner kroner, og Sjøforsvaret, som ikke har brukt for mye, må bidra med mer enn halvparten av dette. Det fører til at flåten, unntatt Kystvakten og skip på NATO-opdrag, nå har gått i bøyene og blir der ut året.

Tegneren Hagen og undertegnede har denne uken besøkt Sjømaktseminaret som holdes i Ulvik i Hardanger hvert annet år i regi av Sjømilitære Samfund. Før om årene har det ligget en hel liten flåte av krigsfartøyer ute på fjorden under seminarene, i år kom det bare et lite kystvakt-fartøy på snarvisitt. Det er en maktesløs marine som må ligge med fartøyene surret til kai.

Store omlegginger

Forsvaret har de siste årene foretatt den største omlegging som noen norsk offentlig etat noen gang har gjennomgått. Målet har vært å vinne mest mulig slagkraft i hær, flyvåpen og marine, mens alle støttefunksjoner og hele Forsvarets tunge organisasjon skulle slankes. Man skulle styrke og skjerpe Forsvarets spisse ende, som det heter, mens resten, de bakre delene, skulle slankes og effektiviseres.

Det har man langt på vei lykkes med, men i år har noe likevel gått galt; omleggingen har kostet mer enn den skulle med det resultat at Sjøforsvarets spisse ende er satt på lager. Det strides om årsaken; den kan være at forsvarsledelsen har somlet med tempoet i omstillingen, men den kan også være at Regjeringen har forlangt et tempo som det var umulig å holde. Politikerne må uansett bære et tungt ansvar; de har i årevis konsekvent unnlatt å bevilge nok penger til å gjennomføre planer som de selv har godkjent.

Driftsstansen i Marinen har skapt rabalder i Stortinget og besk kritikk mot forsvarsminister Kristin Krohn Devold. Hun på sin side har vist til at det inntrufne er forsvarssjefens ansvar; det er han som disponerer styrkene. Men den holder ikke helt; forsvarsministeren må ha kjent til og vært innforstått med at marinen skulle gå i bøyene, noe annet er nesten utenkelig.

Småstat

Det sies gjerne at Norge er en småstat med stormaktsinteresser. Vi har fått, jeg holdt på å si tusket til oss, folkerettslig aksept for suvereniteten over havområder som er mer enn seks ganger større enn vårt landareal. Og dette er ikke øde og goldt hav, nei, det er havområder som inneholder noen av verdens største ressurser av fisk og olje, eller

med andre ord; protein og petroleum.

Petroleum og protein; det er ressurser som verden higer etter, som så mange ganger gjennom historien har vært årsak til krig. Petroleum og protein er makt, men kan også være avmakt dersom vi ikke klarer å administrere en forsvarlig, bærekraftig og jevn utnyttelse av disse ressursene.

Til det trenger vi ikke minst Sjøforsvaret; Marinen og Kystvakten. Vi må håndheve norsk forvaltningsregime på fiskefeltene slik at fiskestammene beskyttes på en forsvarlig måte. Vi må beskytte oljeinstallasjonene og kontrollere seilingsledene for skip som frakter vårt lands produkter, men også den store og økende transporten av olje og gass fra Russland til markedene i Europa og USA.

Det er viktig for vårt lands egen del. Men det er også viktig for utenverdenen, ikke minst for stormakter som har gjort seg avhengige av leveranser av petroleum og protein fra våre og tilgrensende havområder. De forventer at vi holder orden i norsk område og sørger for leverings-sikkerhet.

Når andre land er avhengige av våre ressurser, så betyr det at disse landene kan rammes av et angrep på oss. Stater, organisasjoner eller grupper som i og for seg ikke har som mål å skade Norge, kan skade andre land ved å forstyrre eller stanse leveranser av olje og fisk fra Norge.

Russlands eksport av olje og gass foregår i stadig økende grad fra nordvest, altså fra et område som ligger nær Norge. USA er i ferd med å bli Russlands viktigste avtager av olje og gass; de to stormaktene får dermed en vital felles interesse i nord, noe som i høy grad berører vårt land.

Strategisk viktig

Det er økonomisk og strategisk viktig at Norge er med på utvinningen av olje og gass i nord, både på vår egen sokkel i Barentshavet og på Russlands. Men ikke bare det; fordi USA og Russ-

land har så vitale interesser i olje- og gassutvinningen i nord, får nordområdene en stor militærstrategisk betydning i en eventuell konflikt der de to stormaktene er med. Og, vel å merke, det gjelder også om de to står på samme side i konflikten.

Disse og en rekke lignende utfordringer rett utenfor stuedøra vår må vi møte med en rekke virkemidler, og ett av dem er en sjømilitær makt som er så stor at den må tas på alvor. Den kan aldri komme i nærheten av det stormaktene rår over, men den kan med overkommelige midler gjøres så sterk at det ville innebære en betydelig kostnad å utfordre den. Det er nemlig slik at selv en stormakt vil kvi seg for å bruke militær makt der det vil innebære en betydelig kostnad å skyte det første skuddet.

Det er også en annen grunn til at Sjøforsvaret bør ha slagkraft; det innbyr større makter til å inngå og/eller bevare allianse med Norge, noe vi utvilsomt er

Anne-Kat.
**Verden
ler av oss**
Anne-Kat. Hærland

SIDE 46

Medi@-spalten
**Litterær
overproduksjon**
Anders Giæver

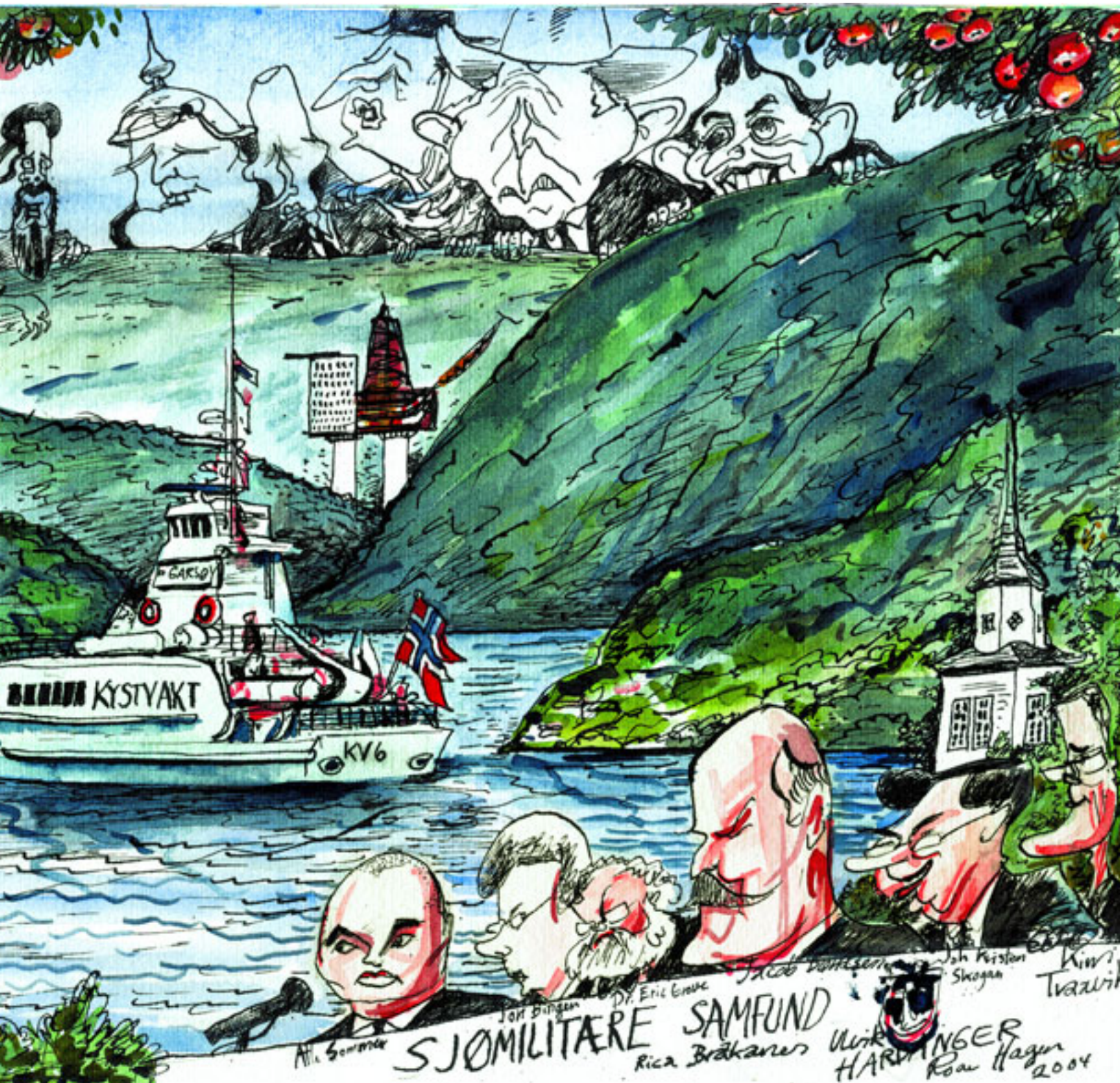
SIDE 75

Debatt
**Antisemittismen
på dagsordenen**
Kåre Willoch,
tidligere statsminister (H)

SIDE 61

Marine i bøyene

tjent med. All historisk erfaring viser at den som ikke har en viss militær styrke, er tiltrekkende som bytte og frastøtende som alliert. Det

er i en slik sammenheng det gir mening at norske fartøyer på NATO-opdrag seiler, mens «hjemmeflåten» ligger i opplag. Med de hjemlige

utfordringene vi har streift ovenfor, kan det fortone seg tåpelig å delta med norsk marine fjernt fra vårt land. Det er bare for å fremstå

som god alliansepartner og for å vinne erfaring i operativt samvirke med allierte at norske marinestyrker bør brukes slik.

LESERNES EGNE SMS- MELDINGER

■ ■ Størstedelen av Marinen skal ligge ved kai ut året fordi Forsvaret må spare penger. Noen kritiserer forsvarssjefen for dårlig pengestyring, mens andre mener politikerne bevilger for lite. Hva mener du?

Pengetrøbbelet er forsvarsets egen skyld! Legge marinen til kai er kun en symbolhandling for å tvinge fram en ekstra bevilgning.
Per Øyvind Voie, Lofoten

Norge har gått til venstre etter kommunismens fall, derved er vi kollektivt idioter også i forsvarsspørsmål.
Reidar Norlid, Bodø

Stor skam! Vi sparer oss snart til fant på de fleste områder og politikerforakten bare øker for hver dag! La oss bytte ut hele Stortinget ved neste års valg.
Haakon Haugen, Oslo

Politikerne bevilger altfor lite. Flere oppgaver, men mindre penger. Uforståelig.
Trond Egil Johansen, Leknes

Skulle bare mangle at ikke Forsvaret også må legge inn årene når pengesekken er tom! Det må også skole, helse osv. Prioritering er ikke forsvarstjent for...
Harry Steen, Jessheim

Forsvarsministeren må gå av, Norge blir holdt narr av, av utlandet. Måkan til MOLBO-land fins ikkje, det er flaut å sei at ein er norsk. Fattigland!!...
Per Arne Berdalen, Dalen

Nå starter jakten på de beste reisene for sommeren 2005!

Bestill tidlig-rabatt
når du bestiller sommer-ferien
SENEST 27. oktober, opptil kr **500**

Deg & meg-rabatt
Gjelder for to i følge som sover
i ordinær seng. Rabatt: **÷20%**

Lavpris i ekstraseng
Voksne (18-99 år) i ekstraseng. Bli
med to fullt betalende fra kun kr ... **1995**

Lavpris for barn. Gjelder
1 ukes reiselengde for barn 2-17
år som sover i ekstraseng. Fra kr ... **595**

Lavpris for ekstrauke
Bestill en ekstra uke og betal
fra kr **800**

Fra Oslo. Visse betingelser gjelder for rabattene.
Se Star Tours nye katalog "Forsmak på sommeren
2005" eller spør din reisekonsulent. Begrenset
antall plasser.

Se www.startour.no, ring 08100 eller ditt reisebyrå:

TICKET: 815 59 900 - VIA: 815 59 100 - Berg-Hansen: 810 00 003 - Bennett: 810 01 000 - Travelnet: 815 33 888 - Reisetorget.no: 815 00 415 - Feriebutikken: 22 26 40 00

